

תרגיל

הוכיחו באמצעות הגדרת הגבול במונחי אפסילון-דלתא כי: $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{6x-5}{2x-1} = 1$.

טיוטה:

נתון לנו $\epsilon > 0$ ואנחנו צריכים למצוא $\delta > 0$ כך שאם $0 < |x-1| < \delta$ אז $\left| \frac{6x-5}{2x-1} - 1 \right| < \epsilon$. נפשט ביטוי זה כדי למצוא בו את $|x-1|$:

$$\left| \frac{6x-5}{2x-1} - 1 \right| = \left| \frac{4x-4}{2x-1} \right| = \frac{4|x-1|}{|2x-1|} < \epsilon$$

כלומר נרצה לחסום את $\frac{4}{|2x-1|}$.

נסיון ראשון: $|x-1| < \delta$ לכן אם $\delta \leq 1$ אז בפרט $|x-1| < 1$ כלומר $-1 < x-1 < 1$ כלומר (נכפול ב-2): $-2 < 2x-2 < 2$ כלומר (נוסיף 1): $-1 < 2x-1 < 3$. כעת נרצה להסיק משהו על ההפכי של ביטוי זה, כלומר על $\frac{1}{2x-1}$, וכאן אנחנו נתקלים בבעיה, כי אם כל מה שאנחנו יודעים זה שהמכנה הוא בין -1 ל-3 אז לא נוכל להסיק כלום על השבר כולו (יתכן והוא גדל לאינסוף ולא חסום, כי כאשר המכנה קרוב ל-0 השבר כולו גדול). לכן כדאי לנסות לחפש $\delta > 0$ קטן יותר כדי שנקבל ש- $2x-1$ נמצא בין שני ביטויים חיוביים או בין שני ביטויים שליליים, כדי שגם ההפכי שלו יהיה חסום.

נסיון שני: נבחר $\delta = \frac{1}{10}$. אכן, עבור כל $\delta \leq \frac{1}{10}$ נקבל: $|x-1| < \frac{1}{10}$ כלומר $\frac{-1}{10} < x-1 < \frac{1}{10}$ כלומר (נכפול ב-2):

$$\frac{-1}{5} < 2x-2 < \frac{1}{5} \quad \text{כלומר (נוסיף 1): } \frac{4}{5} < 2x-1 < \frac{6}{5}.$$

האי-שוויון $\frac{5}{4} > \frac{1}{2x-1} > \frac{5}{6}$ ולכן (נכפול ב-4): $\frac{4}{3} > \frac{4}{2x-1} > \frac{10}{3}$. בפרט $\left| \frac{4}{2x-1} \right| < 5$ וזה החסם שחיפשנו. לכן

נוכל לבחור כל $\delta > 0$ המקיים $\delta \leq \frac{\epsilon}{5}$ אשר גם מקיים $\delta \leq \frac{1}{10}$, למשל נבחר $\delta = \min\left(\frac{\epsilon}{5}, \frac{1}{10}\right)$.

ההוכחה עצמה: יהי $\epsilon > 0$. נבחר $\delta = \min\left(\frac{\epsilon}{5}, \frac{1}{10}\right)$. אז אם x מקיים $0 < |x-1| < \delta$ נקבל כי:

$$|f(x) - L| = \dots = |x-1| \cdot \frac{4}{|2x-1|} < \delta \cdot 5 \leq \frac{\epsilon}{5} \cdot 5 = \epsilon$$

מש"ל.